TROMS BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Årbok 2017

– for livsk aftige dyr med god tilvekst.

Truleg det beste

Sortimentet til sau

Fiskå Mølle sitt fôrsortiment gir full dekning av protein, energi, vitamin og mineral.

	Kraftfôr til sau og livlam	Kraftfôr til kopplam og slaktelam	Tilskuddsfôr til sau og livlam
August-paring	Sau/Lam Appetitt	Sau/Lam Appetitt	TOPLICK Sau Saltslikkestein
Etter paring til ca 1 mnd før lamming	Sauefôr Drektig	Sau/Lam Appetitt	Premium Drektig Sau TOPLICK Sau Saltslikkestein
1 mnd før lamming til beiteslepp	TopLac Sau, eller Sauefôr	Sau/Lam Appetitt	TOPLICK Sau Saltslikkestein
I beiteperioden	-	Sau/Lam Appetitt	TOPLICK Sau Saltslikkestein

TOPLAC SAU

- Høg onsentrasjon av AAT, PBV og energi.
- Høg tilve st på lamma.
- Tilsett ekstra E-vitamin for meir livskraftige lam.

SAUEFÔR

- Høgt p oteininnhald for god lammetilvekst
- Tilpassa fiberinnhald for god vomfunksjon.
- Optimalt val dersom innefôring e ter lamming overstig 3 veker.

SAUEFÔR DREKTIG

- Vitamin- og mineralrikt
- O ganisk selen og masse vitamin E.
- 3-5 hekto dek er behovet ved middels surfôr.

SAU/LAM APPETITT

- iber- og proteinrikt.
- All-round" kraftfôr til alle sesongar.
- ungerer svært godt i kraftfôrautomatar.

FISKÅ MØLLE AS
Tlf. 51 74 33 00

FISKÅ MØLLE ETNE AS
Tlf. 53 77 13 77

FISKÅ MØLLE TRØNDELAG
Tlf. 73 85 90 60

FISKÅ MØLLE FLISA
Tlf. 62 95 54 44

Fiskå Mølle

Innhold

Innhold.....3
Lederen har ordet.....4
Fylkesårsmøtet 2017.....7
Pressemeldinger og leserinnlegg.....9
Glimt fra lokallagene.....15
Lyngshesten.....19
Psykisk helse - godt bondevett.....22
Årsmelding 2017.....24
Regnskap 2017.....31
Budsjettforslag 2018.....34
Arbeidsplan 2018.....35
Valgkomiteens innstilling.....37
Årsmøteprogram.....38
Lokallag pr februar 2018 39

Troms Bonde- og Småbrukarlag
Furuvegen 32
9057 Vikran

Telefon 932 44 599
E-post troms@smabrukarlaget.no
Nettside www.smabrukarlaget.no/troms
Facebook www.facebook.com/TromsBS

Forsidebilde: Vidar Olsen, Kveøy

Lederen har ordet

Vi er kommet i en ny situasjon politisk i landet, og vi er på tur inn i en ny situasjon regionalt i nord også i løpet av siste år.

Mange i landbruket, undertegnede inkludert, satte sin lit til at de rød-grønne måtte klare å få bikket de blå-blå ut av regjeringskontorene ved valget, men så skjedde som kjent ikke. Vi må leve med at vi fortsatt har en blå landbruks-minister, som offentlig uttalt er en liberalist og en politiker som ønkser raske og irreversible løsninger for landbruket. Dette gjør at de som trodde vi kunne lene oss tilbake og hvile på at de rød-grønne skulle berge oss må tro om igjen, vi må brette opp ermene og faktisk gjøre jobben selv.

Det som derimot er nytt, er at regjeringe ikke lenger har en samarbeidsavtale og et solid flertall bak seg. Regjeringen må nå slåss mer for sine saker, og det er signalisert fra KrF at de kommer til å holde sin landbrukspolitikk høyt i årene som kommer.
Ergo, vi har i dag større handlingsrom enn vi hadde før valget. Vi har faktisk mulighet å bruke stortinget til å få frem skikkelig landbrukspolitikk, men da fordrer det at vi faktisk er på ballen selv! Landbruket har i 5 år nå kontinuerlig forsvart seg mot regjeringens påfunn, men nå er tiden kommet for å selv sette dagsorden og fremme ny politikk.

Troms Bonde- og Småbrukarlag er på ballen, så til de grader, vi har som fylkeslag gått i bresjen for utviklingen av ny landbrukspolitikk.
I 2017 kjørte vi et eget prosjekt med en ekspertgruppe som gikk igjennom nye tiltak og endringer i dagens politikk. Dette arbeidet presenterte vi for landslaget, og det resulterte i at jeg som fylkesleder kom inn i den nasjonale politikkutviklingsgruppen til NBS.

Politisk plattform for hele NBS er nå til revidering, og vi setter vårt klare preg på denne.
Fylkesstyret har satt fokuset på tilskudd til bruk av areal foran tilskudd til

husdyr. Vi fokuserer på et driftsvansketilskudd som baserer seg på vekstsoner, lokalt klima på den enkelte gård og ekte driftsvansker knyttet til små skifter, helling og klimasoner. Vi fokuserer på nydyrkingsstilskudd og vi fokuserer på pantegarantifond som skal sikre at vi også i nord får utbygginger og fornyelse av driftsapparatet.

Bruk av areal, tilskudd til areal skal gjøre økonomien i grasproduksjon og beitebruk så god at den frigjør midler fra nedskriving av kraftfôr. På denne måten får man dreid norsk matproduksjon over til norsk lokal ressursbruk, og vi gjør det uten at bonden skal betale gjennom økte kostnader. Prisøkingen på kraftfôr skal komme etter at bonden er sikret et høyere tilskudd på bruk av areal. Men det skal også forplikte bonden å få økte arealtilskudd. Landet skal se stelt ut, og agronomien skal være god.

På sikt skaper dette en mer bærekraftig og klimavennlig produksjon, og vi får et sunnere og mer legitimt produkt fra landbruket. Om man dreier produksjonen over på gras og beite, med mindre bruk av kraftfôr, vil man samtidig senke avdråtten, minke kjøttproduksjonen og ta mer av landet i bruk. Dette vil gi bedre balanse i markedet, og det vil gi oss et ekte jordbruk tuftet på bruk av jord, norsk jord, der den ligger, ytterst på kysten og øverst i dalen.

Troms Bonde- og Småbrukarlag er dypt involvert i prosessen med ny politisk plattform for NBS, og vi skal sørge for at denne plattformen skal treffe der den trengs, i distrikter, i Troms og der presset mot næringa er størst. Denne plattformen skal inneholde løsninger politikerne ikke kan si nei til.

De neste årene blir en spennende tid!

Æ e så toillat at æ trur vi kan få gjennomslag for viktige ting, her e bare på å peise på!

Birger B. Bull
fylkesleder

Mye er likt, men ikke alt

Nortura
bondens selskap

Foto: Rune Bendiksen / Studio B13

Målsettingen hos oss og våre konkurrenter er den samme. Best mulig økonomi til eierne.
I Nortura er det bonden som eier.

Protokoll fra årsmøtet 18. februar 2017

Åpning
Hilsen fra Troms Bondelag v/ Asgeir Slåttnes.
-lik innstilling/samhold – mål.
-samarbeid
-oppfordring til alle i organisasjonene om å sinne seg i sosiale medier, strid mellom næringene/uenigheter holdes utenfor det offentligerom.

Sak 1: Konstituering
Møteleder: Margrethe Wikran
Møtesekretær: Maiken Bjørkli og Siri Folven
Protokoll: Mats H. Jacobsen og Siri Risto

Sak 2: Årsmelding
Innspill:
- Takk til fylkeslaget for hjelp i Harstad/Tjeldsund med vet.vaktordningen
- Fokus på landbrukspolitikk, studiehefter

Leders tale:
- Landbruksmeldinga
- Omfordeling, nye midler inn i landbruket, ikke på bekostning av de store.
- Snakke næringa opp og fram
- Legge vekt på verdiskapning, ringvirkning med 2500 industrielle arbeidsplasser av 4500.

Innspill til leders tale:
- Argumentere med verdiløft i jord, matjord. Ikke økt lønn til bonden.
- Flere medlemmer, større slagkraft og økt engasjement. Sats på lokallagene.
- Gjøre den sentrale politikken/ momenterene mer synlig. Synlig arbeid med tilbakemelding til medlemmer og lokallag.
- Sende signaler om en ny platform. En uttalelse til landsmøtet i forbindelse med ny landbrukspolitikk og landbruksmeldinga.
- Legge fram et krav i bunnen i landbruksforhandlingene.

Vedtak: Årsmelding godkjent av årsmøtet.

Sak 3: Regnskap
Vedtak: Årsmøtet godkjenner regnskapet.

Sak 4: Arbeidsplan
Innspill:
- Mulighet for telefonmøter. Fylkessekretær sender info til lokallag om forskjellige muligheter.
- Landbruksmesse, evt annet forum. Møte med listetopper i forkant av stortingsvalget.
- Høstmøte ønskelig. Forslag om møte i forkant av årsmøte og/ eller samling med innhold; drift av lokallag.
- Studiering i forkant av jordbruksforhandlingene. Lokalt, som sender videre uttalelse til NBS og fylkesstyre.

Vedtak: Årsmøtet godkjenner arbeidsplan med tilførelser.

Sak 5: Budsjett
Vedtak: Godkjent av årsmøtet, med tilleggsbudsjettering kr 20.000 til høstsamling og endring av årsresultat til – 31.500.

Sak 6: Innkomne saker
- Resolusjonforslag, landbruksmeldinga.
Årsmøtet sender en egen uttalelse. Vedtak: Godkjent av årsmøtet.

Sak 7: Valg
Leder på valg: Birger Bull, foreslått og valgt. 1 år
Styremedlem: Mats H Jacobsen, foreslått og valgt. 2 år
Styremedlem: Ragnhild Elvestad, foreslått og valgt. 2 år
1 vara: Berit Nikolaisen
2 vara: Lisa Tollefsen
3 vara: Birger Holand
Foreslått og valgt
Nestleder: Mats H. Jacobsen, foreslått og valgt.
Revisorer: Kurt Olsen og Tore Karoliussen, foreslått og valgt.
Representantskap i NBS: Styreleder og nestleder, foreslått og valgt.
Valgkomitéen: Øyvind Tollefsen. Foreslått og valgt. 3 år.

Ref. Maiken Cecilie Bjørkli
Sign. Siri Risto, Mats Hegg Jacobsen

Pressemeldinger, leserinnlegg o.l.

Troms - framtidas spiskammers

Pressemleding, februar 2017

Årsmøtet i Troms Bonde- og Småbrukarlag (TBS) vedtok den 18. februar 2017 følgende resolusjon, stikk i strid med regjeringas sentraliserende og defensive jordbruksmelding:

Tromslandbruket står i en kritisk stilling, under press fra nedbygging, rovdyr, produksjonsnedgang og urbanisering. Troms har størst nedgang i alle produksjoner.

Denne utviklinga skal snus. TBS skal få politiske parti med på å prioritere de unike forutsetningene vi har i Troms. Vi har de beste lammene, de beste beitene, de friskeste geitene, de friskeste kyrne og de beste grønnsakene. Dette er dokumenterte fakta.

Troms leverer det forbrukeren ønsker. Produksjonsøkinga skal komme her i framtida. Det er her potensialet og ressursene ligger, det er her framtidas matproduksjon skal skje!

Vårt viktigste moment er økte investeringer til jord, og belønning i form av god agronomi. Tilskudd til nydyrking vil ha store ringvirkninger for lokal sysselsetting, bedre klimaavtrykket, bedre ressursgrunnlaget på gårdene og gi stor vekst i volum på kjøtt og melk med kraftig bedret økonomi for næringa. Grøfting skal heve kvaliteten og produksjonen på eksisterende jord.

Troms har potensialet, Troms har løsninga og Troms har best forutsetning for øking av produksjonen på norske ressurser!

Markedsregulering og henteplikt av geitmelk, angår det oss?

Kronikk av Birger Bull, januar 2017

Hva betyr det at regjeringen i sin landbruksmelding legger opp til at markedsreguleringsordningen for geitmelk skal avvikles? Og at henteplikten skal opphøre? Har du den fjerneste anelse??

For å forstå nåtiden må vi se litt historisk på ting. Geita var småbrukerens ku, het det i gamle dager. Geita er et utrolig allsidig dyr, som spiser alt fra pappesker til Petterøes nr 3, om den bare får lov. Aller helst spiser den urter, bladvekster og gress rikt på næring, geita er en fantastisk utnytter av naturen og den kommer seg frem dit ingen skulle tru at nokon kunne bu, og vel så det. Geita er med andre ord perfekt tilpasset norsk natur, norske forhold, og egentlig norsk lynne. Sånn passe egenrådig!

Geitmelk har hatt et dårlig rykte på grunn av besk smak, og geitkjøttet har heller aldri hatt sin plass i det moderne norske kjøkkenet. Byllesykdom og virus kunne gjøre geita temmelig udelikat innvendig. Inntil ganske nylig.

I dag er både kjøtt og melk av fantastiske produkter! Det er noe av det bedre du kan få tak i, og det har egenskaper få har sett rekkevidden av. Geitmelka er ikke besk og bitter lenger, den er søt. Bruker du den i vafler, vil du ikke kunne skille dem fra vafler laget på kumelk. Geitmelka har sunnere fett enn før, det kan lages nydelig kritthvit fløte og rømme av den! Og kjøkkensjefer på stilige restauranter formelig sikler etter geitfløte! Det lages også fantastisk gode oster av geitmelk både hos TINE og på mange små gårdsysterier.
Kjekjøtt har blitt en delikatesse som serveres på dyre restauranter. Det lages spekepølser av geit, og det lages pinnekjøtt og fenalår av geit. **Jeg våger den påstanden, at den som har prøvd spekekjøtt av geit, kommer aldri mer til å bli fornøyd med lam.** Det er en dristig påstand, men den står jeg for!

Men hvordan ble det slik?
Forandringen fra utskjelt produkt til stjernekvalitet kom ikke av seg selv. Bøndene som driver med geit gikk sammen med Tine og staten i prosjektet «Friskere Geiter». Alle Norges geitbønder «snappet» kjeene i

det øyeblikket de ble født, før de nådde gulvet i fjøsen, tørket dem i rene håndklær og flyttet dem til en annen fjøs.

Kuriositeten med geita er at kjeet fødes uten en eneste sykdom. Det smittes ikke før mora vasker det og det dier. Så ved å snappe alle geitkje i besetningen, kunne bøndene over to år bygge opp en helt ny frisk besetning der ingen virus eksisterte, der byllepesten var vekk, der dyrehelsen kom opp i verdenstoppen!
Det var en enorm oppgave, og det kostet den enkelte bonde dyrt i penger og arbeid! To fjøs måtte drives med et rigid smittevernregime. Den gamle besetningen måtte slaktes og fjøsen bygges om og desinfiseres. Statens tilskudd dekket kanskje 10% av kostnadene. Det øvrige tok geitbøndene på egen kappe. Men resultatet ble verdt det! Kvaliteten i melk og kjøtt kan ikke sammenlignes før og nå, etter 2010 har vi virkelig sett effekten av dette prosjektet som nå er avsluttet.
Det tok mer enn 10 år, og savner motstykke i landbrukshistorien.

Nå kjenner du litt til geitas historie og jobben som er gjort for å få til førsteklasses produkter.
Da kan vi kanskje svare på de innledende spørsmålene.

Markedsreguleringsordningen på geitmelk…?
Markedsreguleringsordningen er en ordning som TINE utfører for staten Norge, det går ut på å passe på at det ikke blir for mye, og ikke for lite melk. Videre skal den sikre at den prisen staten har sagt det skal være til produsent, foredler og forbruker oppnås. Forbrukeren skal ikke bli fri og prisene skal ikke hoppe til himmels på produkter når det er lite tilgjengelig i markedet.
Det beste med denne ordningen er at det er ikke staten og skattebetalerne som betaler den, det trekkes av bøndenes leveranseroppgjør.

Henteplikten, hva er det da?
Henteplikten følger med rollen av å være markedsregulator som TINE er. Det er en plikt til å hente melk over hele landet! Både til sæters og til havs, ute på den ytterste øya som kanskje er lengst unna markedet, men der geita gjør en uvurderlig jobb for planteliv og naturmangfold.
Det koster å hente melk på disse plassene. Og det er ikke skattebetalerne som finansierer det, det er bøndene i fellesskap som betaler. De som bor nært meieriet og holder kostnadene nede, er med å finansiere at det finnes bønder i alle avkrokene av landet òg. Det er

derfor vi har lys i bygdene nordpå i Norge, og de ikke har det i Sverige. Det er fordi vi vil det, det er en villet politikk.

Men nå er det noen som ikke vil lenger.
Regjeringen ønsker ikke lenger at geitmelka skal være en del av det balanserte markedet og tilbys til jevn pris. De ønsker ikke at Tine skal være pliktig å hente geitmelka der naturen har lagt til rette for den beste produksjonen.
Når det ikke er staten som betaler for disse ordningene, må vi trekke den slutningen at det er ideologien som bestemmer, troen på at markedet skal styres av tilbud og etterspørsel.
Men geitmelka og kjøttet i den utgaven vi har i dag er ennå ikke kjent hos forbrukere og konsumenter! Det er ennå ikke slik at folk faktisk vet at geitmelka er blitt en utrolig råvare!
Hvordan skal de da kunne etterspørre den?

Er det noen som tror at REMA kommer til å gjøre geita til sin bestevenn?
Nei, det må bygges opp over tid, den skal introduseres til nye og gamle ganer, folk skal smake kvaliteten! Da trenger vi et sikkerhetsnett som markedsreguleringen er, en utrolig effektiv ordning som kostnadsfritt for staten gjennom årtier har sikret rett pris til både forbrukeren og bonden.

Vi har ikke råd å miste sånne råvarer fordi noen ikke vil ha nyttige reguleringer av ideologiske årsaker. Vi har ikke råd å la kyst- og fjellbygdene våre gro helt igjen, fordi noen ikke vil at det skal være en plikt å hente melk i hele Norge.
Og sist men ikke minst, vi har ikke råd til å ødelegge Norges største landindustri, jordbruket, kun fordi noen ønsker å gjøre de samme feil som er gjort i Europa; ha blind tro på markedets evne til å regulere seg selv. Dansk jordbruk er døende av den grunn.

Så angår henteplikt på geitmelk virkelig deg?
Angår markedsregulering av geitmelk deg?
Ja det gjør faktisk det! For fjerning av disse er enda et skritt på veien til å ødelegge det jordbruket, den matkvaliteten, den dyrehelsen og den fantastiske naturen vi har i Norge i dag.
Er det virkelig noen som ønsker å ødelegge dette? Det kan se sånn ut. Men det er ikke du og jeg, det er ikke flertallet av oss, det er noen som er veldig i mindretall. Skal vi la dem bestemme?
Det begynte ikke med geitmelka, og det slutter ikke med den heller, om vi ikke setter foten ned.

Kjære landsmøte

Ragnhild B Elvestad i landsmøtedebatten, november 2017

Nå er det to år siden vi begynte arbeidet med ny landbrukspolitikk. Vi har snakket mye om hvor vi vil - men hvordan kommer vi dit?

Det er så lett å tro, i et så hyggelig lag som NBS er, at vi er enige. At vi har et felles mål og en felles reisevei, men vi har ikke det.

Arbeidet med den nye politiske plattformen som landsstyret startet med i høst, er et ledd i det å skape et felles mål og å definere et sett med virkemidler som organisasjonen er enig i og i fellesskap kan stille seg bak og kjempe for.

Konkretiseringen av Ny Norsk Landbrukspolitikk starter nå.

Landsmøte:
Jeg vil oppfordre alle til å bidra i arbeidet med ny politisk plattform for NBS. Og jeg vil minne dere på:
Vi i Norsk Bonde- og Småbrukarlag skal aldri gi oss!

Er du oppdatert på det som skjer i fylkes- og lokallaget?

Det meste av informasjon går nå ut som e-post eller på telefon/sms.

Hvis du ikke har hørt fra lokal- eller fylkeslaget i det siste, kan det være at vi ikke har gyldig e-postadresse eller telefonnummer til deg.

Ta gjerne kontakt på troms@smabrukarlaget.no
eller på telefon 93244599, så ordner vi det!

TOTALLEVERANDØREN DU KAN STOLE PÅ

Et solid samvirke gir bonden nødvendig trygghet og sikrer gode leveranser av både råvarer, produkter og tjenester. I fellesskap utvikles selskapet til bondens beste både på kort og lang sikt.

Sunt bondevett gir best resultat!

Tlf.: 72 50 50 50 • www.felleskjopet.no

Felleskjøpet

Glimt fra lokallagene

Balsfjord Bonde- og Småbrukarlag

Balsfjord Bonde- og Småbrukarlag inviterte til medlemsmøte på Vollan Gjestestue i slutten av november. Det var orientering fra landsmøtet og informasjon om hva som skjer med Balsfjordmessa. Markedsleder Gry Reinsnos fortalte om Bondens marked og hvilke muligheter som ligger i deltakelse på markedsdagene, før det hele ble avsluttet med en lekker julemiddag.

Tromsøysund Bonde- og Småbrukarlag

Da Tromsøysund Bonde- og Småbrukarlag hadde styremøte på Bull gård, fikk de også omvisning i fjøsen. Lille Nusket måtte være med på bildet!

Nordreisa Bonde- og Småbrukarlag

Pressemelding fra årsmøtet i Nordreisa BS, januar 2017

.

Nordreisa Bonde- og Småbrukarlag takker Bondelaget for sterkt initiativ med aksjon «bålbrenning», som en protest mot regjeringas forslag til ny stortingsmelding for landbruket i Norge. Det er flott at organisasjonene kan stå skulder ved skulder i kampen mot denne regjeringa si avvikling av distrikts-jordbruket i hele landet. I mange år har Norsk Bonde- og Småbrukarlag kjempet mot denne regjeringas iver etter å ta fra de minste og gi til de største produsentene. Det er dette som raserer distrikter der enhetene er små, som bla. i hele Troms, inkludert Nord-Troms.

Ved jordbruksforhandlingene de siste åra har Norsk Bonde- og Småbrukarlag sett nødvendigheten av å bryte forhandlingene med staten fordi regjeringa stadig kommer med forslag som reduserer inntektene til de minste produsentene. Vår organisasjon står for helt andre verdisatsinger for jordbruket i Norge enn den blå-blå regjeringa har. Sylvi Listaug, som tidligere landbruksminister, tok seg aldri bryet med å komme til landsmøtene i NBS. Til det var vi for ulik i verdi-forankring. Det er denne linja nåværende landbruksminister, Jon Dale (også han fra FRP), følger opp med denne landbruksmeldinga. Svært industrilandbruk er deres satsing. Det betyr slutten på utnyttinga av ressursene i distrikts-Norge til matproduksjon, folk flytter til sentrum og landet gror igjen.

La oss også i fortsettelsen, soldarisk stå sammen mot raseringa av distriktsjordbruket, stoppe bruksnedlegginga og ivareta flest mulig matprodusenter i hele landet.

Bålbrenning mot jordbruksmeldinga, foto Harald Evanger

Lyngen Bonde- og Småbrukarlag

Av Ole-Anton Teigen, Lyngen BS

Lyngen Bonde- og Småbrukarlag arrangerte lørdag 25. november et åpent landbruksmøte. Laget hadde invitert fylkesleder i Troms Bonde- og Småbrukarlag til å holde foredraget: «Bærekraftig landbruk» - lær av Østerrike. Ei lydhør forsamling fikk en lærerik og tankevekkende opplevelse ut fra det Birger fortale i form av ord og bilder.

Østerrike ligger midt i Europa og er medlem av EU - likevel har de en bærekraftig landbrukspolitikk der de tar vare på alle, liten som stor, deltids- og heltidsbonden.
Birger hadde vært på en studietur i Vorarlberg-regionen som ligger på grensa til Sveits og Tyskland, sammen med flere ungdoms-organisasjoner og Per Olaf Lundteigen, stortingsrepresentant fra Buskerud og tidligere leder av Norsk Bonde- og Småbrukarlag.
Birger fikk brei informasjon om skolesystem, landbrukspolitikk og ulike støtteordninger til landbruks- og bygdenæringer.

I Vorarlberg hang alt sammen med alt, og bygdefolk, byråkrater og politikere så på alle matprodusentene som en viktig ressurs for å videreutvikle regionen. ALLE - liten som mellomstor - bonde fikk tilskudd til å oppgradere driftsapperatet, bygge ny løsdriftsfjøs til 10 melkekyr og til omlegging til en mer bærekraftig matproduksjon dersom de hadde en driftsplan de hadde fått godkjent av det regionale landbrukskontoret. Bøndene så på de lokale ressursene - enga og jorda og de arealene de hadde tilgjengelig - som grunnlag for matproduksjonen i regionen. Bøndene tenkte kvalitet framfor kvantitet og de hadde lokale samvirker som meieri og slakteri som tok vare på råvarene - noen videreforedlet alt på gården og solgte det til lokalbefolkninga og til turister.

Vorarlberg-regionen kan sammenlignes med Nord-Norge i folketall, og arealene er små og brattlendte og dermed tungdrevne, men likevel klarer selv små bønder å få ei god årsinntekt av gårdsdrifta.
Det var familiebruk der 90 prosent av familiene hadde en eller flere småjobber utenom gårdsdrifta, men de som videreforedlet råvarene på gården hadde ei god årsinntekt - selv på små gårdsbruk.

Det som er svært spesielt, er det videregående skoletilbudet innen landbruk og praktiske fag i Østerrike - fra 14 til 19 år - der man som 19-åring kommer ut med en bred kompetanse og kan gå ut i arbeidslivet eller spesialisere seg videre. Her har det norske utdanningssystemet mye å lære.

Østerrike tenker helt motsatt av norske landbruksbyråkrater og politikere. De ser sammenhengene som er så viktig for å få ei bærekraftig utvikling i generasjoner framover – mens vi i Norge praktiserer kvantitet framfor kvalitet og billig billig er blitt den overordna målsetninga i norsk matproduksjon.
Norsk forvaltning og norske politikere må få forståelse for norsk matproduksjon i et generasjonsperspektiv, og så må matprodusentenes status heves betraktelig og man må tenke kvalitet og kortreist mat og sette dette inn i et økonomisk rammeverk som er bærekraftig over tid.

Et skrekkens eksempel på norsk matproduksjon er blant annet nordnorsk eggproduksjon. Eggene som produseres av brødrene Borch i Jøvik i Ullsfjord sendes til Østfold for gjennomlysning før de sendes tilbake til Tromsø og Lyngen og ligger i kjøledisken på COOP og andre butikker. Dette ville overhode ikke vært lovlig eller blitt akseptert i alpelandet Østerrike, men i Norge hvor alt er sentralisert - fra Samvirke til kontrollbedrifter innen norsk matproduksjon - så er dette god og lovlig forvaltning av norsk mat. Forstå det den som kan!

Hele rapporten fra studieturen til Birger Bull kan leses på
www.smabrukarlaget.no/sfiles/5/65/4/file/rapport-studietur-osterrike-birger-bull-2017.pdf

Ole-Anton Teigen er leder i Lyngen Bonde- og Småbrukarlag.

Lyngshesten, vår egen nasjonale kulturskatt

Av Inger Sofie Andreassen, leder i Alslaget for Lyngshest

Bakgrunn
I 1946 ble Alslaget for Lyngshest stiftet, og det bevaringsarbeidet som var startet før 2. verdenskrig kunne fortsette. Krigen hadde dessverre redusert antall dyr betydelig, slik at man kun sto igjen med 2 hingster og knapt 30 hopper, i all hovedsak fra bygdene langs Lyngen, Balsfjord og Kåfjord spesielt.
Avlsarbeidet ble igangsatt med hjelp av statlige midler, embetsmenn og lokale entusiaster med kjærlighet for denne særegne arbeidskameraten på småbrukene i fylket. De så dens kvaliteter og verdi for bevaring i en tid hvor det stedegne var i ferd med å fortrenges.
Det har vært mange opp og nedturer i avlsarbeidet gjennom mer enn 70 år, og en av de største nedturene for lyngshesten kom i forbindelse med at rasene første stambok ble utgitt i 1969. I løpet av noen få uker, ble navnet på rasen endret til nordlandshest, noe som ikke kunne aksepteres av folket fra Troms. Likevel var det først på 2000-tallet vi fikk lyngshestnavnet tilbake på rasen. I dag heter rasen nordlandshest/lyngshest. Navnedebatten, som ennå lever i miljøet, vil jeg ikke omtale videre her.

Rasen i dag
I dag har vi ca 2500 -3000 hester i populasjonen, og rasen er utbredt i hele landet. I tillegg finnes det noen hester i Sverige og i Danmark som det avles på. Vi har flere gode hester som hevder seg godt i sporten, og flere skal det bli. De som driver i sporten og er ute og deltar der hestefolk møtes, er gull verd. Beste reklamen rasen kan få, er deltakelse i sport og næring.

Både innen helse og turisme er hesten også på frammarsj, stadig flere oppdager dens gode hode, sterke helse og nordnorske sjarm.
Flere store Inn På Tunet- tilbydere i Troms har oppdaget rasens verdi, både som kulturhistorisk bærer, men også som svært anvendelig arbeider.
Turismen (spesielt om vinteren) tiltar, og besøkende fra hele verden søker det opprinnelige og unike, og da må vi være med. Vi må vise fram og la gjestene bli kjent med fiskarbondens trofaste arbeidskamerat fra før vikingetiden.

Dette har skjedd fordi oppdretterne har vært bevisste i avlsarbeidet, sørget for å unngå for nært slektskap mellom hestene og samtidig sørge for en kvalitetsmessig avlsframgang, slik at rasen er rustet for dagens og morgendagens arbeidsoppgaver.

Vi har jo utfordringa med å ta vare på en kulturarv samtidig som vi skal avle en hest for dagens og morgendagens behov!
Det er stor enighet innafor miljøet rundt hesten om bevaring av rasetypen, de gode arbeids-egenskapene og det gode lynnet. Til tross for nedgang i bedekningstallene, noe som for øvrig også gjelder alle raser i Europa, blant annet som følge av finanskrisen, har vi mye positivt å glede oss over.

Fra avlsfaglig rådgiver, dr Siri Furre, Norsk Hestesenter, får vår rase skryt for det nitidige avlsarbeidet vi har drevet siden slutten av 2 verdenskrig: Til tross for et krevende utgangspunkt, har vi klart å drive et avlsarbeid som har redusert farten på innavlsøkningen i rasen. Ja, faktisk har det arbeidet vi har drevet, i mer enn 70 år, gitt internasjonal anerkjennelse for hvordan man har klart å balansere innavlssitasjonen, beholdt rasetypen og utviklet rasen til å bli en dugende brukshest for det neste årtusen.

Framtiden
Utfordringen for rasens framtid, er vilkårene nasjonalstaten Norge gir oppdretterne. Det er ikke til å stikke under en stol at kravene til oppdretterne i dagens samfunn er store, og da spesielt med hensyn til de økonomiske betingelsene. Regelverk som blant annet er en følge av EØS avtalen, har også bidratt til økte kostnader for hesteavlen i Norge. Markedet har i lengre tid vært oversvømt av gratis slaktehest, billig østeuropeisk hest og overproduksjon av travhester. Dette har gitt lav

betalingsvilje, også for norskoppdretta kvalitetshest. Alle som eier hest vet at det koster minimum 30.000 i året å holde den med stall, fôr og øvrig stell. Få vil erkjenne at det også koster å oppdrette en fiks ferdig brukshest. De fleste oppdrettere har sponset nye hesteeiere med store beløp for hver hest de selger, samtidig som de ivaretar nasjonalstatens forpliktelser for bevaring av denne utrydningstruede husdyrrasen, og slik kan det ikke fortsette.

Avl og opppdrett av vår nasjonalrase, i likhet med fjording og dølahest, drives på dugnad og med svært høye kostnader for oppdretterne, og her må staten inn og være seg sitt ansvar bevisst, men det må også hver av en av oss som driver med hest være. Vi må velge våre nasjonalraser der det er naturlig, og støtte opp under det avlsarbeidet som drives av våre medborgere, i likhet med når vi velger norsk kvalitet på maten vi har på vårt bord.

Kunnskapsnivået om de norske hesterasenes bruksegenskaper og høye kvalitet, er svært varierende i det norske hestefolket, som ofte ikke har bakgrunn fra øvrig dyrehold og jordbruk, hvor lynne, helse og nøysomhet er viktige egenskaper for et hyggelig liv som hesteeier. Fiskarbondens gamle arbeidskamerat har tatt omstillingen fra arbeidet som gårdshest til det moderne samfunnets arbeidsoppgaver på en forbilledlig måte.
Med sitt vennlige vesen, store samarbeidsvilje og sterke helse vinner lyngshesten nye entusiaster, og dens plass i framtiden sikres.

Psykisk helse - godt bondevett

Bondeyrket gir oss mange muligheter, men til tider også mange utfordringer. Som ansvarlig for egen gårdsdrift vurderer bonden hele tiden hvor innsatsen skal settes inn for å sikre produksjonen. Som bønder vet vi av egen erfaring at for å høste en god avling i fremtiden, må man prioritere og legge til rette for et godt vekstgrunnlag.
Det er ikke like stor bevissthet om at det av og til også er viktig å stoppe opp – og gjøre vurderinger og prioriteringer omkring hvordan vi kan styrke og sikre trivsel i hverdagen.
Tidspress og stramme marginer gjør at det ofte oppleves som vanskelig å ta seg tid til dette. Nettopp derfor er det ekstra viktig å tenke gjennom hva det er som utfordrer i hverdagen, og hva kan bidra til å gjøre en forskjell for å håndtere belastningene.

Halvparten av befolkningen vil i løpet av livet gå gjennom perioder der den psykiske helsa utfordres. Landbruket skiller seg ikke fra resten av samfunnet her, men gjennom denne nettsiden gjør vi et målrettet grep for å øke bevisstheten og kunnskapen i næringa vår om temaet.
Som bønder kan vi av og til bli for flinke til å skulle klare alt selv, men ingen mestrer alt til enhver tid.

«Livet er ingen rett linje», sier generalsekretær Tove Gundersen i Rådet for psykisk helse. Både i samfunnet generelt og i landbruket kan vi bli flinkere til å erkjenne dette.
«Når man setter ord på det, så er det til hjelp», forteller bonde Oddvar Pedersli, en annen av bidragsyterne i prosjektet.
Som bønder har vi et nettverk rundt oss av organisasjoner, rådgivere og kollegaer. «Min erfaring er at alle står klar og ønsker å hjelpe, men man får ikke gjort noe når man ikke vet», oppsummerer HMS-rådgiveren i Norsk Landbruksrådgivning, Halle Arnes.

På nettsiden www.godtbondevett.no finner du oversikt over hvem du kan kontakte hvis du har spørsmål om psykisk helse.
Du finner også åtte forskjellige intervjuer:
Fra bonden med egne erfaringer med psykisk sykdom, til fagpersoner fra Rådet for psykisk helse og Mattilsynet, og bønder som gir sitt perspektiv på hva som kan gjøre en forskjell i hverdagen.

Det handler om å gjøre en forskjell for seg selv og for andre – og å dele det gode bondevettet med hverandre

EL-KONTROLL MED TERMOGRAFERING FOR LANDBRUKET

Vi har mange års erfaring, og er sertifisert av Det Norske Veritas for å utføre el-kontroll med termografering innen landbruk og næring.

Utført kontroll gir deg først og fremst trygghet, - men også redusert forsikringspremie.

Ta kontakt for informasjon og tilbud.

ØVERBYGD ELEKTRO AS

SYSTEMSERTIFISERING DNV·GL KONTROLLFORETAK SERTIFISERT IHT NEK 405-4

- ELEKTROENTREPRENØR -

Tlf. 77 83 00 30 / e-post: adm@overbygd-elektro.no

Norsk Landbruksrådgiving

Bygg – HMS - Økonomi – Taksering – Jord og plantekultur – Økologisk – Funksjonstesting - Bioteknikk

Les mer om oss på vår hjemmeside: https://nordland.nlr.no/

Årsmelding 2017

1. Tillitsvalgte i Troms Bonde- og Småbrukarlag 2017

		Lokallag	Valgt år
Styret			
Leder	**Birger Bull**	Tromsøysund	2014
Nestleder	**Mats Hegg Jacobsen**	Tromsøysund	2015
Styremedlem	**Per-Arne Slettmo**	Balsfjord	2014
Styremedlem	**Ragnhild Elvestad**	Nordreisa	2013
Styremedlem	**Helene Pedersen**	Senja	2016
1. vara	**Berit Nikolaisen**	Dyrøy	2006
2. vara	**Lisa Tollefsen**	Balsfjord	2016
3. vara	**Birger Holand**	Hålogaland	2017
Revisorer			
	Kurt Olsen	Balsfjord	2015
	Tore Karoliussen	Balsfjord	2015
Representantskapet i NBS			
Medlem	**Birger Bull**	Tromsøysund	2014
Varamedlem	**Mats Hegg Jacobsen**	Tromsøysund	2015
Valgkomité			
	Ole-Anton Teigen	Lyngen	2015
	Håkon Ryvoll	Senja	2016
	Øyvind Tollefsen	Målselv	2017

2. Andre valgte/oppnevnte ombud

Styret for Troms landbruksfaglige senter	*medl:*	**Berit Nikolaisen**
	vara:	**Ragnhild Elvestad**
Styringsgruppa for FoU i Nordnorsk Landbr.råd		**Mats Hegg Jacobsen**
Styringsgruppa i Nordnorsk Landbruksråd		**Birger Bull**
Strategigruppa i Nordnorsk Landbruksråd		**Birger Bull**
Styret i studieforbundet Natur og Miljø Troms		**Per Arne Slettmo**
Medlem i faggruppe KIL		**Chris Dybvad**
Styret i Troms landbruksselskap, til 10. nov		**Ragnhild Elvestad**
Styret i Troms landbruksselskap, fra 10. nov		**Ole-Anton Teigen**
Ungdomsrepresentant på NBS-landsmøtet		**Johan Fredrik Høyer**
Valgnemnda i NBS, fast medlem til nov 17:		**Chris Dybvad**
Valgnemnda i NBS, varamedlem fra nov 17:		**Isabel Vangen**
NBS' arbeidsgruppe Ny Landbrukspolitikk		**Birger Bull**
NBS landsstyre, org.nest fra 5. nov		**Ragnhild Elvestad**
Arbeidsutvalget for fylkessekretærer i NBS		**Margrethe Figved**
Referansegruppa for Dyr i Drift		**Lisa Tollefsen**
Ref.gruppa for Lyngsalpan landskapsvernområde		**Ivar Jørgensen**
Bondelagets ekspertgrupper Tromslandbruket		**Birger Bull** **Berit Nikolaisen**
Juryen for Nordnorsk Økomatpris		**Helene Pedersen**
Referansegruppe Grunnmodul Kjøtt (Matnettverket)		**Birger Bull**

3. Medlemstall

Ved utgangen av 2017 hadde Troms Bonde- og Småbrukarlag 250 medlemmer, en økning på nesten 3% fra 2016.
De aller fleste medlemmene er fordelt på de 10 lokallagene rundt omkring i fylket, mens 10 er direktemedlemmer i fylkeslaget .

4. Lagets virksomhet

Det hevdes ofte at januar/fabruar er en rolig tid i landbruket, men de av oss som har verv i landbruksorganisasjoner vet at dette i beste fall er en halv sannhet. I første halvdel av februar var fylkeslaget representert på møte i referansegruppa for Rovviltnemnda, på landbrukspub i Nordreisa, på årsmøte i Miljøpartiet de Grønne i Troms, på arktisk landbruksting og rådsmøte i Nordnorsk Landbruksråd og endelig på møte i regionalt partnerskap hos fylkesmannen i Troms.

Deretter gjøv vi løs på vårt eget **fylkesårsmøte**, denne gangen i samarbeid med Troms Sau og geit. Fredagens fagdag samlet rundt 70 deltakere til de to hovedtemaene jordbruksmeldinga og rovvilt-problematikken. Lørdagen ble det blant annet vedtatt fellesuttalelser om avløserordninga, geitmelkproduksjon og sperregjerder. Den siste delen av lørdagen var satt av til separate årsmøter, og ikke uventet var det her den kraftigste uttalelsen ble vedtatt; "Troms - framtidas spiskammers" er gjengitt i sin helhet lengre fram i årboka.
Evalueringa av fellesarrangementet var meget positiv, selv om en uventet stor oppslutning om middagen gjorde at vi måtte dele opp gruppa. Det nyvalgte fylkesstyret gikk inn for å bygge videre på samarbeidet, og gjerne arrangere flere slike fellesmøter.

Assisterende generalsekretær i NBS, John Petter Løvstad, trakk fram de viktigste punktene i regjeringas forslag til jordbruks-melding.

I begynnelsen av mars skulle det etter planen arrangeres en siste **matkonferanse** i samarbeid med Finnmark og Nordland BS. På tross av et innholdsrikt program med mange sterke innledere klarte vi ikke å få nok påmeldinger, og konferansen i Kirkenes måtte avlyses.

Ikke lenge etter kom det en henvendelse fra Finnmark BS om mulig **sammenslåing av fylkeslagene**, med bakgrunn i lavt aktivitetsnivå og mange verv å fordele på få folk. Styret uttrykte forståelse for situasjonen, men mente at sammenslåing ville være feil medisin. Løsningen ble et sterkere samarbeid mellom fylkene, herunder felles fylkessekretær. Ungdomsutvalget i NBS arrangerte ungdomssamling i Hedmark i mars. Siri Risto fra Nordreisa BS og Berit Bugjerde fra Tromsøysund BS deltok på samlinga fra Troms.

Arbeidet med **Ny landbrukspolitikk** skjøt endelig fart i april. Fylkesstyret satte ned ei arbeidsgruppe bestående av Birger Bull, Mats Jacobsen og Margrethe Figved, og vi inviterte flere tydelige NBS-stemmer til møte i Tromsø for å lage ei skisse for politikkutviklinga. Det videre arbeidet i gruppa resulterte ikke bare i konkrete innspill til landsstyret, det medførte også at fylkesleder Birger Bull fikk en plass i NBS sin arbeidsgruppe for utvikling av ny landbrukspolitikk. Fylkeslaget har gjennom dette arbeidet hatt sterk påvirkning på politikk-utforminga i NBS, noe resten av aktiviteten dette året har båret preg av.

Like mye entusiasme klarte vi dessverre ikke å mobilisere til **1.mai**-markeringa i Tromsø. Årsmøtet hadde satt markeringa på arbeidsplanen, men det var ikke mulig å finne folk til hverken koordinering eller deltakelse på denne dagen. Fylkesstyret har i ettertid konkludert med at det kan være lurt å stå over 1.mai-arrangement de årene det er landbruksmesse i Balsfjord, da begge aktivitetene er avhengige av deltakelse fra medlemmer i samme geografiske område.

Mai er ellers "kjernetida" for jordbruksforhandlingene, og dette arbeidet følger i stor grad vante spor. 2017 ble imidlertid et år hvor både NBS og NB brøt forhandlingene med staten, og det var duket for stort bondeopptog i Oslo 23. mai. Her var også Troms BS representert.

Siste helga i juni gikk **landbruksmessa i Balsfjord** av stabelen. Dette ble som vanlig ei intens helg med mye folk, og vi serverte geitmelks-vafler på løpende bånd til alle som ville smake. I år hadde vi også invitert de forskjellige fylkespartiene til å besøke oss på stand for å snakke landbrukspolitikk med messefolket, et tilbud både MDG, SV og

AP benyttet seg av. Vi vil ellers rette en stor takk til alle som hjalp til å bemanne standen disse dagene - vi hadde ikke klart det uten dere!

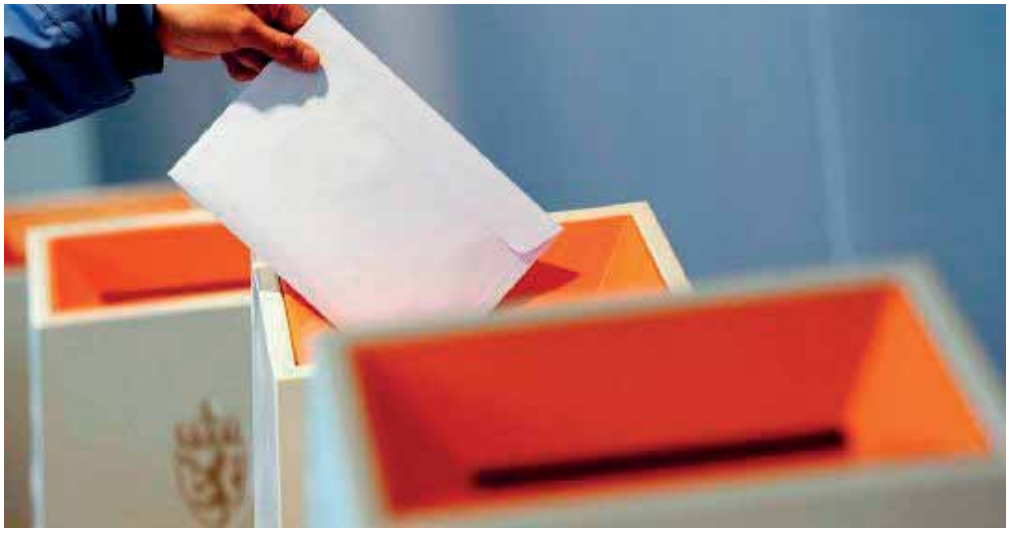

Etter en kort sommerpause fra organisasjonslivet, var vi så i full sving igjen i august. Det dreide seg om **stortingsvalg**, og det dreide seg selvfølgelig om landbrukspolitikk. Førstekandidatene i de forskjellige partiene ble bedt om å svare på følgende spørsmål:

Mener du at Norge skal produsere mest mulig mat på landets egne arealer og dermed redusere importen av mat?
Mener du at inntektsgapet mellom bønder og andre yrkesgrupper skal reduseres i kroner?
Mener du at det er for mye rovvilt i Norge?
Mener du at driveplikten av jordbrukseiendommer skal skjerpes?
Mener du at beredskapslagring av korn skal gjeninnføres?

Svarene var i stor grad som forventet, og de ble sortert og sendt til media. NBS samlet inn svar fra fylkene til en større landsdekkende sak. Resultatene for Troms ligger på nettsidene våre.

Høstsamlinga skulle ha politisk vinkling, og siden NBS sendte forslag til ny politisk plattform på høring i denne tida, besluttet fylkesstyret å legge opp samlinga som et dagsmøte med dypdykk i høringa. Tromsøysund, Nordreisa, Dyrøy og Balsfjord BS var representert på møtet, og et omfattende høringssvar ble sendt NBS.
Birger Bull hadde kort tid i forvegen deltatt på studietur til Østerrike for å lære om alternativ landbrukspolitikk, og hans innspill kom godt med i arbeidet med plattformen.

Troms fylkeskommune innvilget støtte til en serie på tre **regnskapskurs** for perioden 2017-18. Grunnkurset i Harstad måtte dessverre avlyses pga liten påmelding, men tilsvarende kurs i Balsfjord 2.-3. oktober trakk 12 deltakere. Det viste seg også å være nok interesse for et videregående kurs på nyåret. Fylkessekretæren er prosjektleder for disse kursene som arrangeres i samarbeid med Agro Økonomi.

En ivrig gjeng på regnskapskurs i Balsfjord

16. oktober er **Verdens Matvaredag**. Styret valgte å markere dagen ved å invitere til en restematkonkurranse på Facebook. Det kom inn en del forslag til hvordan man kan bruke matrestene heller enn å kaste dem, og det ble trukket en vinner som fikk et fenalår av geit.
På nettsidene til fylkeslaget finnes omtale av konkurransen og en samling restemattips.

Landsmøtet ble avholdt på Gardermoen 4.-5. november. Lokallagene Balsfjord, Nordreisa, Dyrøy, Senja og Tromsøysund hadde utsendinger til møtet. I tillegg var Johan Fredrik Høyer ungdomsutsending fra fylkeslaget. Birger Bull deltok i representantskapsmøtet og landsmøtet i egenskap av fylkesleder. Ny landbrukspolitikk var naturlig nok et sentralt tema også i landsmøtet.

Fylkesstyret har i 2017 hatt fire fysiske **styremøter** og ett telefonmøte, i tillegg til e-postkorrespondanse innad i styret. Protokollen viser 38 saker. Jordbruksmeldinga og markedsordningene, Ny landbruks-politikk, dispensasjon fra tilskuddstaket i investeringssak, og oppfølging av Kaldslettsaken, jordbruksforhandlinger, kontakt med media, oppfølging av lokallag, planlegging av egne arrangement og forberedelser til landsmøtet er noen av dem.

I tillegg til egne arrangement og møter, har styret blant annet deltatt på årsmøter i Troms Bondelag og Fagforbundet Troms, Arktisk landbrukskonferanse og ulike møter i regi av Fylkesmannen, møter i Gartnerhallen, Holt Læringstun, Landbrukets Økoløft, Nordnorsk Landbruksråd, m.v. Fylkessekretæren har også deltatt på lokallagsårsmøtene i Tromsøysund, Målselv, Senja og Hålogaland BS, mens fylkesleder deltok på årsmøtet i Lyngen BS.

Berit Nikolaisen, Birger Bull, Mats Hegg Jacobsen, Birger Holand, Helene Pedersen og Per Arne Slettmo har sittet i fylkesstyret i 2017 sammen med Ragnhild Elvestad og Lisa Tollefsen.

Revisjonsrapport 2017 Troms Bonde og Småbrukarlag

Tennes 23.februar 2018

Regnskaper er revidert ved å gjennomgå bilagene for månedene mars, juli, oktober og desember. Alle bilag og posteringer er er ryddig ført. Ve behov har fylkessekretæren gitt nødvendige forklaringer.

Regnskapet er kontrollert mot nevnte bilag, reskontro og kontoutskrifter. Årsregnskapet virker å gi et riktig uttrykk for for regnskapsåret 2017.

Revisorer og fylkessekretæren var til stede under revisjonen. Regnskapet anbefales godkjent.

Tore Karoliussen, revisor

Kurt Olsen, revisor

Resultat

Konto		Periode i år	Budsjett 2017
	DRIFTSINNTEKTER		
3001	Medlemskontingent	98 623,02	95 000,00
3003	Tilskudd sekretær	30 000,00	30 000,00
3004	Driftstilskudd Gjensidige	10 170,00	10 000,00
3005	Møtetilskudd NBS	8 000,00	8 000,00
3006	Aktivitetstilskudd NBS	18 000,00	15 000,00
3010	Sekretærfunksjon Finnmark BS	3 372,00	0,00
3016	Prosjektinntekter Regnskapskurs 2016	34 249,00	40 000,00
3017	Prosjektinntekter, øvrige	108 400,00	120 000,00
3201	Annonseinntekter	18 100,00	18 000,00
3202	Salg av profileringsartikler	13 765,00	25 000,00
3900	Annen inntekt	1 985,00	0,00
	Kontingent, tilskudd og salgsinntekter	***344 664,02***	***361 000,00***
	Sum driftsinntekter	**344 664,02**	**361 000,00**
	DRIFTSKOSTNADER		
4390	Beholdningsendring varelager	-12 704,00	0,00
	Forbruk av innkjøpte varer etc.	***-12 704,00***	***0,00***
5020	Feriepenger	6 076,46	0,00
5100	Lønn til ansatte	59 923,00	66 000,00
5400	Arbeidsgiveravgift	4 706,25	5 000,00
5401	Arbeidsgiveravg. av påløpt ferielønn	480,05	0,00
	Lønnskostnader	***71 185,76***	***71 000,00***
6700	Vervgodtgjøring leder	5 000,00	5 000,00
6800	Kontorrekvisita	768,00	1 000,00
6810	Tele- og datakostnader	1 590,00	3 000,00
6820	Årbok	6 805,53	15 000,00
6890	Kontorhold leder og sekretær	10 000,00	10 000,00
6940	Porto	1 100,00	5 000,00
7321	Profileringsmateriell	28 636,00	20 000,00
7421	Gaver	0,00	2 000,00
7616	Prosjekt 2016	16 649,00	20 000,00
7617	Prosjekt, øvrige	98 752,56	100 000,00
7701	Styremøter	9 859,47	20 000,00
7702	Årsmøte	10 046,49	20 000,00
7703	Andre møter i egen regi	273,43	0,00
7704	Landsmøte	6 689,05	0,00
7706	Eksterne møter	7 946,68	0,00
7707	Lokallagsmøter	2 100,00	0,00
7709	Andre møtekostnader	2 493,00	30 000,00
7711	Ny Landbrukspolitikk	34 889,35	49 000,00
7721	Landbruksmessa i Balsfjord	3 342,00	0,00
7722	Høstsamling	9 057,00	20 000,00
7770	Bank- og kortgebyrer	543,52	0,00
7790	Annen kostnad	0,00	1 500,00
7830	Konstaterte tap på fordringer	1 950,00	0,00

005 Troms Bonde- og Småbrukarlag
970 423 680

Periode: ***Jan - Des 2017***
Avdeling: ***00-99***
Prosjekt: ***0-99999***
Kontonr: ***3000-8999***

Resultat

Konto		Periode i år	Budsjett 2017
	Andre driftskostnader	***258 491,08***	***321 500,00***
	Sum driftskostnader	**316 972,84**	**392 500,00**
	Driftsresultat	**27 691,18**	**-31 500,00**
8040	Renteinntekt, skattefri	255,00	0,00
	Finansinntekter	***255,00***	***0,00***
	Avdelingsresultat	**27 946,18**	**-31 500,00**

005 Troms Bonde- og Småbrukarlag
970 423 680

Periode: ***Pr. 31.12.2017***
Avdeling: ***00-99***
Prosjekt: ***0-99999***
Kontonr: ***1000-2999***

Balanse

Konto		31.12.2017	31.12.2016

Balanse

	EIENDELER		
1350	Investeringer i aksjer og andeler	3 000,00	0,00
1461	Thermokopper	504,00	0,00
1462	T-skjorter Bli med på laget	600,00	0,00
1463	T-skjorter Ordsky	11 050,00	0,00
1464	T-skjorter Småbruker	550,00	0,00
1500	Kundefordringer	18 478,81	0,00
1920	Bankinnskudd	103 697,69	0,00
1921	Høyrentekonto	74 283,00	0,00
	Sum eiendeler	**212 163,50**	**0,00**
	GJELD OG EGENKAPITAL		
2050	Annen egenkapital	-159 792,76	0,00
2400	Leverandørgjeld	-17 585,35	0,00
2600	Forskuddstrekk	-274,00	0,00
2770	Skyldig arbeidsgiveravgift	-8,70	0,00
2780	Påløpt arbeidsgiveravgift	-480,05	0,00
2940	Skyldig feriepenger	-6 076,46	0,00
	Sum gjeld og egenkapital	**-184 217,32**	**0,00**
	Diff. eiendeler/gjeld og EK	**27 946,18**	**0,00**

Budsjettforslag

Konto		Regnskap 2017	Budsjett 2018
	DRIFTSINNTEKTER		
3001	Medlemskontingent	98 623	100 000
3003	Tilskudd sekretær	30 000	30 000
3004	Driftstilskudd Gjensidige	10 170	10 000
3005	Møtetilskudd NBS	8 000	8 000
3006	Aktivitetstilskudd NBS	18 000	15 000
3010	Sekretærfunksjon Finnmark BS	3 372	0
3016	Prosjektinntekter Regnskapskurs 2016	34 249	0
3017	Prosjektinntekter, øvrige	108 400	305 000
3201	Annonseinntekter	18 100	18 000
3202	Salg av profileringsartikler	13 765	10 000
3900	Annen inntekt	1 985	0
	Kontingent, tilskudd og salgsinntekter	***344 664***	***496 000***
	Sum driftsinntekter	**344 664**	**496 000**
	DRIFTSKOSTNADER		
4390	Beholdningsendring varelager	-12 704	6 600
	Forbruk av innkjøpte varer	***-12 704***	***6 600***
5020	Feriepenger	6 076	6 300
5100	Lønn til ansatte	59 923	62 100
5400	Arbeidsgiveravgift	4 706	4 900
5401	Arbeidsgiveravg. av påløpt ferielønn	480	500
	Lønnskostnader	***71 186***	***73 800***
6700	Vervgodtgjøring leder	5 000	10 000
6800	Kontorrekvisita	768	1 000
6810	Tele- og datakostnader	1 590	3 000
6820	Årbok	6 806	10 000
6890	Kontorhold leder og sekretær	10 000	10 000
6940	Porto	1 100	2 000
7321	Profileringsmateriell	28 636	0
7421	Gaver	0	2 000
7616	Prosjekt 2016	16 649	0
7617	Prosjekt, øvrige	98 753	295 000
7701	Styremøter	9 859	15 000
7702	Årsmøte	10 046	20 000
7703	Andre møter i egen regi	273	0
7704	Landsmøte	6 689	15 000
7705	Andre NBS-møter	0	5 000
7706	Eksterne møter	7 947	10 000
7707	Lokallagsmøter	2 100	10 000
7709	Andre møtekostnader	2 493	0
7711	Ny Landbrukspolitikk	34 889	14 000
7721	Landbruksmessa i Balsfjord	3 342	0
7722	Høstsamling	9 057	15 000
7770	Bank- og kortgebyrer	544	500
7790	Annen kostnad	0	0
7830	Konstaterte tap på fordringer	1 950	0

005 Troms Bonde- og Småbrukarlag
970 423 680

Periode: ***Jan - Des 2018***
Avdeling: ***00-99***
Prosjekt: ***0-99999***
Kontonr: ***1000-8999***

Budsjettforslag

Konto		Regnskap 2017	Budsjett 2018
	Andre driftskostnader	***258 491***	***437 500***
	Sum driftskostnader	**316 973**	**517 900**
	Driftsresultat	**27 691**	**-21 900**
8040	Renteinntekt, skattefri	255	250
	Finansinntekter	***255***	***250***
	Avdelingsresultat	**27 946**	**-21 650**

Forslag til arbeidsplan 2018

Ny Landbrukspolitikk
Styrke lokallagene
Jordbruksforhandlingene
Jordvernsaken på Kaldslett (prinsippsak)
1. maitoget i Tromsø
Videregående regnskapskurs
Ungdomssamling
Høstsamling?

Ring oss på **915 03100,** så hjelper vi deg

Har du benyttet deg av medlemsfordelene dine?

Som medlem av Norsk Bonde- og Småbrukarlag kan du få store fordeler hos oss:

- gode vilkår i Gjensidige Bank
- god pris på ulykkesforsikring
- 20 prosent rabatt på private forsikringer
- Inntil 23 prosent rabatt på driftsforsikringer, og topprabatt på 37 prosent ved god risikoscore
- ekstra rabatt på bilforsikring for ungdom

Kontakt oss på telefon 915 03100 eller les mer på gjensidige.no/landbruk

Gjensidige

TINE®

Hva betyr samvirket for deg?

eier
moderne
trygghet
sosialt
fellesskap
langsiktig
etterbetaling
merkevarer
rettferdig
rådgiving
demokrati
verdikjedemakt

Valgkomitéens innstilling

Innstilling fra valgkomitéen foran årsmøtet 2018
(IPV: Ikke på valg i år)

			Lokallag	Valgt år
Styret				
Leder	1 år	**Birger Bull**	Tromsøysund	2014
Styremedlem	*IPV*	*Mats Hegg Jacobsen*	Tromsøysund	2015
Styremedlem	2 år	**Kirsten Slagstad**	Hålogaland	2018
Styremedlem	2 år	**Frank Valø**	Lyngen	2018
Styremedlem	1 år	**Isabel Vangen**	Nordreisa	2018
		for Ragnhild Elvestad som søker fritak		
1. vara	1 år	**Per Arne Slettmo**	Balsfjord	2014
2. vara	1 år	**Lisa Tollefsen**	Balsfjord	2016
3. vara	1 år	**Berit Nikolaisen**	Dyrøy	2006
Nestleder	1 år	**Mats Hegg Jacobsen**		
	(velges blant styremedlemmene)			
Revisorer				
	1 år	**Kurt Olsen**	Balsfjord	2015
	1 år	**Tore Karoliussen**	Balsfjord	2015

Representantskapet i NBS

Medlem	1 år	**Styreleder**
Varamedlem	1 år	**Nestleder**

Valgkomité

	IPV	*Håkon Ryvoll*	Senja	2016
	IPV	*Øyvind Tollefsen*	*Målselv*	2017
	3 år	**NN**		

Årsmøtet foreslår og velger nytt medlem til valgkomitéen etter Ole-Anton Teigen som går ut etter 3 år.

Årsmøteprogram 2018

Fredag 9. mars

11.00 Lunsj
12.00 Fagdag i samarbeid med Finnmark Bonde- og Småbrukarlag, Troms Sau og geit, Troms Bondelag, Troms landbruksfaglige senter og Fylkesmannen i Troms
- Velkommen
- Fylkeskommunens satsing på jordvern
- Leiejord og driveplikt - ovverk, ansvarsforhold, gode avtaler
- Flytting av matjord
- Retten til matjorda - ekspropriasjon og opsjonsavtaler
- Ny dyrehelseforskrift, smittevern i byggeprosesser
- Andelslandbruk - innteksmulighet og jordvernstrategi

18.00 Møteslutt
20.00 Middag

Lørdag 10. mars

09.00 Temamøte Lokalmat
- Bondens marked
- REKO-ringer
- Gode hjelpere i Matnettverket og hos fylkesmannen
- Forsikringsbehov ved foredling og andelslandbruk

11.30 Lunsj

12.30 Årsmøte
- Åpning og konstituering
- Ny landbrukspolitikk v/ Merete Furuberg
- Presentasjon av innkomne saker
- *Pause*
- Årsmelding og regnskap
- Budsjett og arbeidsplan
- Innkomne saker og uttalelser
- Valg

16.00 Vel hjem

Lokallag i TBS (oppdatert februar 2018)

Balsfjord	Inske de Buhr Selnesvn 1696 9042 Laksvatn	958 62 580 inske@online.no
Lyngen	Ole-Anton Teigen Solheim 9064 Svensby	995 43 097 teigen.ole@gmail.com
Nordreisa	Harald Evanger Bakkebyveien 406 9153 Rotsund	416 75 651 harald.evanger@nordtroms.net
Tromsøysund	Mats Hegg Jacobsen Innlandsvn 67 9020 Tromsdalen	971 66 329 tromsobs@gmail.com
Målselv	Svein Børre Evensen Brannmovn 24 9334 Øverbygd	959 31 171 sveinbev@online.n**o**
Dyrøy	Berit Nikolaisen Vinje 9311 Brøstabotn	77 18 71 86 / 958 79 784 beriniko@online.no
Øvre Salangen	Stein Kenneth Sæther Gaddskog 9350 Sjøvegan	907 46 209 steinsaether@hotmail.com
Senja	Håkon Ryvoll Ryvoll gård 9392 Stonglandseidet	938 75 996 haak_ry@live.no
Hålogaland	Birger Holand Holand 8409 Gullesfjord	909 62 507 halogalandbs@gmail.com
Astafjord	Jan Røkenes Sørsida 255 9357 Tennevoll	413 35 991 send e-post til fylkeslaget: troms@smabrukarlaget.no

Kontaktinformasjon oppdateres etterhvert som lokallagsårsmøter avholdes.
Se www.smabrukarlaget.no/troms

KLIMANØYTRAL DISTRIBUSJON
Levert av Posten

NORGE P. P.
posten

Avsender:
Troms Bonde- og Småbrukarlag
Furuvn 32
9057 Vikran

EIKSENTERET

MASSEY FERGUSON

- Traktor/redskap
- Hageutstyr
- Dekk
- Olje
- Service
- Snøfres
- Slangepressing
- Vedutstyr

FENDT

Eiksenteret Målselv
Nor- Kin AS, Andslimoen , 9325 Målselv
Tlf: 77 83 40 50

EIK SENTERET
– et hakk proffere

www.eiksenteret.no